

Oponentský posudok k bakalárskej práci

Jan ROSENBAUM: Nietzscheho filosof

Kolega Rosenbaum si za cieľ svojej bakalárskej práce kladie osvetlenie Nietzschevej figúry filozofa na základe textu *Lidské, příliš lidské*.

Po **formálnej stránke** kol. Rosenbaum pekne pracuje s poznámkovým aparátom, členením textu na jednotlivé logické celky, s primárnou i sekundárnou literatúrou.

Veľkým negatívom je zavádzajúce citovanie kľúčového textu. *Lidské, příliš lidské* (LPL) sa skladá z dvoch dielov, pričom diel prvý obsahuje deväť hláv a diel druhý dve časti, no kolega Rosenbaum pri uvádzaní zdroja nerozlišuje medzi druhým dielom a druhou časťou. Čitateľ tak musí neustále prelistovávať celou knihou a skúšať svoje šťastie. Typicky, ako napr. v poznámke č. 125, je zdroj uvedený nasledovne: „NIETZSCHE, F. Lidské, příliš lidské. II. s. 162., af. 37.“, pričom až z kontextu vyplynie, že sa nejedná o aforizmus *Podvod v lásce* z druhého dielu LPL, ale o aforizmus *Vášně jako kult* z druhej časti druhého dielu. Nedohľadateľný je citát odzdrojovaný v poznámke pod čiarou č. 19 a to aj v prípade, kedy pristúpime na kolegov svojský spôsob orientácie v LPL.

Vedľa týchto závažných problémov nachádzame v práci tiež niekoľko menších preklepov, nesprávnych väzieb (napr. na s. 14: „námi známym věcem“, s. 15: „omyl, jež nese...“, s. 34: „myšlení, které se pomocí jazyky“) či čísla poznámok pod čiarou v kurzíve (1, 4, 5, 19).

Po **obsahovej stránke** sa jednotlivé kapitoly a podkapitoly skladajú z parafrázovaných myšlienok Nietzscheho aforizmov bez toho, aby bola jasne vysvetlená súvislosť, na základe ktorej si kol. Rosenbaum tieto konkrétne aforizmy vybral. Čitateľ je tak po celý čas vedený akoby „naslepo“ s príslubom finálneho vysvetlenia celkovej spojitosti tejto mozaiky až na konci práce.

Nejasné spájanie Nietzscheho myšlienok bez toho, aby boli postupne, krok po kroku rozpracované vedie k neustálemu skratkovitému prechádzaniu z jednej témy na druhú, pričom ani jednej z nich venovaná náležitá pozornosť (napr. v podkapitole 3.5 *Príjetí pravdy* bez zjavného dôvodu narazíme na tému nihilizmu, pričom tento pojem nie je vysvetlený a téma ostáva nerozvinutá).

Hoci práca si kladie za cieľ osvetlenie figúry filozofa, napríklad v celej kapitole *Metafyzika* sa k figúre filozofa nedostávame ani vzdialene, netobôž konkrétne, koncentrovane a interpretatívne, ako by sa žiadalo. Nie je vôbec jasné, ako táto kapitola súvisí so sledovanou témou, prečo je vôbec do práce zaradená. I z tohoto dôvodu by práci rozhodne prospelo, keby autor na úvod každej kapitoly vysvetlil, čo v nej chce dosiahnuť a vyvedené pointy v závere stručným spôsobom zhrnul. Autor sám by si tak lepšie zjednotil vlastné myšlienky a lepšie usledoval, nakoľko sa mu darí komunikovať to, čo si zaumienil.

Najväčšou slabinou práce je, že vedľa seba kladie zmes rôznych aforizmov bez toho, aby sa jej darilo ukázať ich vzájomnú súvislosť s ohľadom na vymedzenie figúry filozofa. Autor okolo problému ustavične krúži a nedarí sa mu dostať k jeho jadrú. Samostatná interpretácia je sľubovaná napríklad na počiatku kapitoly 4 (*Nová kultura a její člověk*), kde však kol. Rosenbaum dochádza len k slabým interpretatívnym záverom. Na základe vybraných aforizmov akurát dochádza k záveru, že Nietzscheho *svobodný duch* je filozof, čo však nie je žiadne novum.

Najsilnejšou pasážou práce sú strany 44 až 45. Považujem za veľkú škodu, že kol. Rosenbaum v podobnom duchu nekoncepivoval podstatnú časť svojej bakalárskej práce, nakoľko sa mu tu podarilo zhustene formulovať niečo ako Nietzscheho genealógiu vedeckého a filosofického postoja v LPL, čím preukázal, že parafrázovaným aforizmom porozumel. Ani tu však nenachádzame uspokojivú špecifikáciu figúry filozofa.

Z uvedených dôvodov prácu doporučujem k obhajobe s hodnotením veľmi dobre až dobre, v závislosti od priebehu obhajoby.

Kolegu prosím o zodpovedanie nasledujúcich problémov:

1. Charakterizujte Nietzscheho pojmávanie *intelektuálneho svedomia*, s ktorým v LPL pracuje.
2. Čo podľa Vás mieni Nietzsche temperamentom človeka, o ktorom hovoríte na s. 31, odkazujúc na aforizmus *Přijetí nepravdy*?
3. Na s. 41 sa snažíte rozklúčovať Nietzscheovu metaforu púšte z aforizmu *Na poušti vědy*. Podľa vás pútnikovo/vedcovo bežanie za „vzdušnými zjavmi, ktoré sa nazývajú ‚filosofickými systémami‘“ je pre vedca adekvátnym postojom, pretože filozofia mu ponúka riešenie doterajších problémov a zároveň si vedec dokáže udržať potrebný kritický postoj. Ako konfrontujete svoju interpretáciu s faktom, že Nietzsche v tomto aforizme píše o týchto zjavoch/filosofických systémoch ako o „krásnom klame“, „subjektívnej úteche“, ba dokonca hovorí o, „čarovnej sile klamu“?
4. Objasnite, prečo je pre vás „absurdní věřit, že Nietzscheho svobodný duch propadne zoufalství“ (s. 38) zo straty pevných morálnych hodnôt? Prečo je to podľa Vás nemysliteľné, resp. existujú podmienky, za ktorých by to mysliteľné bolo?

Mgr. Tatiana Chavalková Badurová

Praha, 3. IX. 2021